

*"A tervezés nem arról szól, hogy valami hogyan néz ki, vagy milyennek tűnik.
A tervezés lényege, hogy hogyan működik."
(Steve Jobs)*

P á l y a m ű

Az Országos Bírósági Hivatal elnökének
91/2015. (III. 4.) OBHE számú határozatával
2015. április 20. napjáig terjedő beérkezési határidővel meghirdetett
Gyulai Törvényszék elnöki állására.

„Tradíció és Innováció”

dr. Bagdi Árpád Gyula
Gyula
2015

Pályaművem alcímeként megjelölt tradíció és innováció fogalmak látszólag egymástól élesen elkülönülnek, és az egyik kizárja a másikat, ugyanakkor szilárd meggyőződésem, hogy egy törvényszék tevékenységének tervezése és működtetése során mindkettőnek érvényesülnie kell. A tradicionális alapok az igazságszolgáltatás intézményei esetében a másfél évszázados történeti hagyományok tükrében adóttak, ehhez azonban a szervezet korszerű működése érdekében minden korszakban hozzá kell rendelni egyfajta újszerű, innovatív szemléletmódot.

A Gyulai Törvényszék az elmúlt években gyakran állt elő innovatív megoldásokkal a bírósági igazgatás különböző vonatkozásaiban, közöttük szinte közismerten az informatikai fejlesztések terén. Az ilyen megoldásokhoz nagyfokú kreativitás szükséges a dolgozók részéről. A kreativitás azonban csak akkor válik innovációvá, ha meg is valósul, vagyis ha az ötletet, elképzelést végül a napi gyakorlatban alkalmazzuk. Megítélésem szerint a XXI. század társadalmi elvárásainak a bíróságok csak folyamatos és intenzív fejlesztésekkel tudnak megfelelni. Mielőtt azonban innovációba és fejlesztésekbe kezdenénk, meg kell határoznunk az elérni kívánt célokat, hiszen minden szervezet esetében fontos, hogy legyenek olyan célkitűzései, amelyekre a mindennapi működése során tekintettel van.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) 76. § (1) bekezdés a) pontja szerint az OBH elnöke általános központi igazgatási feladatkörében kialakítja a bírósági igazgatás hosszú távú feladatait és a megvalósításuk feltételeit tartalmazó programot. A stratégiai célok kitűzése, majd azok elérésére való törekvés folyamatában a bírósági szervezet a Bsz. általános indokolásában megjelölt célt valósítja meg, nevezetesen „a bíróságok a döntéseiket egységes jogalkalmazási gyakorlatot folytatva, ésszerű időn belül hozzák meg, függetlenül attól, hogy az ország mely pontján folyik az eljárás”.

Ezeket a jogalkotói követelményeket tükrözik vissza az Országos Bírósági Hivatal elnöke máig ható stratégiai célkitűzései:

- a bíróságok az alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék – a független bírók magas színvonalon és időszerűen ítéelkezzenek,
- az emberi erőforrások optimális elosztása, hasznosítása,
- tárgyi feltételek biztosítása, azok optimális elosztása és hasznosítása,
- a bírósági szervezet integritása, az ítéelkezési és igazgatási munka átláthatósága, utóbbi kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége,
- a bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése,
- a képzési rendszer fejlesztése, együttműködés a többi hivatásrendekkel.

A felsorolt stratégiai célok ugyanakkor nem önmagukban vizsgálándók, hanem egymással szorosan összefüggnek, illetve egységet képeznek. Közülük az első francia bekezdésben meghatározott stratégiai cél, nevezetesen, hogy a bíróságok az alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék, a független bírók magas színvonalon és időszerűen ítéelkezzenek, a többi stratégiai célhoz képest kiemelt jelentőséggel bír, és amelyhez mérten a további célok mintegy eszközként viszonyulnak.

Az Országos Bírósági Hivatal elnökének stratégiai céljaival maradéktalanul egyetértek, és azokhoz kapcsolódóan az alábbi célokat kívánom megfogalmazni a Gyulai Törvényszék jövőbeni működése szempontjából:

Az OBH elnökének stratégiai céljai	Az OBH elnökének stratégiai céljaihoz kapcsolódó céljaim a Gyulai Törvényszéken
I. A bíróságok az alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék – a független bírók magas színvonalon és időszerűen ítéelkezzenek	<i>Hatékonyág, a bírák adminisztrációs terhének csökkentése, team ügyintézés</i>
II. Az emberi erőforrások optimális elosztása, hasznosítása	<i>Arányos munkateher, mindenki a képzettségének megfelelő munkát végezze</i>
III. A tárgyi feltételek biztosítása, azok optimális elosztása és hasznosítása	<i>„Zöld Bíróságok”, Informatikai innováció</i>
IV. A bírósági szervezet integritása, az ítéelkezési és igazgatási munka átláthatósága, utóbbi kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége	<i>Nyilvánosság a tárgyalóteremben és azon kívül, az igazgatási munka transzparenciájának növelése</i>
V. A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése	<i>Internetes fejlesztések, elektronikus ügyintézés, szolgáltató bíróság</i>
VI. A képzési rendszer fejlesztése, együttműködés a többi hivatásrendekkel	<i>„Gyulai tudományos műhely” létrehozása</i>

Törvényszéki elnökké történő kinevezésem esetén a fenti célok megvalósításáért kívánok proaktív módon tevékenykedni, a bírói függetlenség alkotmányos elvének maradéktalan tiszteletben tartása mellett.

A Bszi. 119. § és 120. §-a tükrében elmondható, hogy a törvényszék elnökének igazgatási feladatai rendkívül széles körűek és szerteágazóak. A feladatok ellátása során egyfajta menedzserszemléletet kívánok meghonosítani a törvényszéki igazgatásban. A menedzsment az emberi közösségek közös célra irányuló együttműködésének szervezése. Ehhez képest a törvényszéki menedzsment feladata megítélésem szerint az igazságszolgáltatási rendszer elemeit, és azok kereteit, valamint a jogszabályokat és a külső környezetből érkező kihívásokat figyelembe véve biztosítani a bíróságok hatékony működését.

A hatékony igazgatási munka biztosítása érdekében törvényszéki elnökké történő kinevezésem esetén – új igazgatási munkamódszerként – létrehoznom „a törvényszéki elnöki kabinetet”, ami az elnöki igazgatási munka információgyűjtő, elemző, döntéselőkészítő és konzultációs testülete lenne. További kiemelt feladata a törvényszék szolgáltató funkciójának erősítése. Lényeges ugyanakkor, hogy ebben a testületben nem csak bírók vennének részt, hanem igazságügyi alkalmazottak (pl. bírósági titkár, informatikus) is. A testület szerepe tehát elsősorban a széles tudásbázisból származó információk gyűjtése, összegzése, és a döntések megfelelő előkészítése, szervezeten belülre és kívülre irányuló kommunikálása, a törvényszéki elnöki döntési kompetencia és egyszemélyi felelősség érintetlenül hagyása mellett.

A Gyulai Törvényszék igazgatási tevékenységéről évek óta elmondható, hogy a belső kommunikáció szinte kizárólagosan elektronikus úton zajlik. Ennek fenntartása a jövőben is indokolt, hiszen gyorsabb és költséghatékonyabb más kommunikációs csatornákhöz képest. A megszokott e-mailes konzultáció mellett ösztönözném a GroupWise Messenger bírósági online „chat” alkalmazás használatát, ami tovább gyorsíthatja a bíróságon belüli belső kommunikációt, hiszen ezen keresztül mielőtt beszélgetést kezdeményeznénk, meggyőződhetünk arról, hogy az általunk keresett személy elérhetőségéről, és feleslegesen nem töltünk időt sikertelen és költséges telefonálásokkal.

A munkavégzés hatékonyságának további növelése érdekében az Országos Bírósági Hivatal nyomdokain haladva megyén belül is kiemelt feladatnak tekintem a „jó gyakorlatok” összegyűjtését és annak széleskörű terjesztését. A fentiekén túl törvényszéki elnökké történő kinevezésem esetén szerepet kívánok vállalni az Országos Bírósági Hivatal „kísérleti programjaiban”, például a beszédfelismerő szoftverek tesztelésében, vagy a BIIR program fejlesztésében és az új fejlesztéseinek tesztüzemmódban történő használatában.

Pályaművem további részében az Országos Bírósági Hivatal elnökének a stratégiai céljai – és az ahhoz hozzákapcsolt további céljaim – mentén haladva kívánom bemutatni a Gyulai Törvényszék jövőbeni működésével kapcsolatos elképzeléseimet, terveimet.

1. Ítékezés időszerűsége és megalapozottsága

/Hatékonyság, a bírák adminisztrációs terhének csökkentése, team munka/

A bíróságok alkotmányos kötelezettsége, hogy a független bírók magas színvonalon és időszerűen ítéelkezzenek. A Gyulai Törvényszék elnökének feladata megítélésem szerint annak biztosítása, hogy a személyi és tárgyi feltételek Békés megye összes bíróságán azonos mértékben rendelkezésre álljanak. Az ítékezés megalapozottsága és időszerűsége két olyan mércéje egy bíró tevékenységének, melyek csak együttesen kezelhetők. A bírónak ugyanis a törvényes határidőben kell meghoznia a szakmailag megalapozott döntését. Ehhez a kettős követelményhez ugyanakkor szorosan kapcsolódik az ügyteher arányos elosztásnak szükségessége. Az elmúlt évek során az Országos Bírósági Hivatal következetes törekvése országos szinten komoly eredményeket hozott az ügyteher arányosabb elosztása terén, aminek megyei szinten is maradéktalanul eleget kívánok tenni. Arra kell törekedni, hogy megyén belül minden bírónak, tisztviselőnek és írnoknak nagyságrendileg azonos munkateher mellett kelljen dolgoznia, függetlenül attól, hogy Szeghalmon, Battonyán, Békéscsabán, Orosházán, Békésen, Szarvason vagy Gyulán végzi munkáját.

Az elmúlt év ügyforgalmi adatai tükrében megállapítható, hogy Békés megyében kizárólag a közigazgatási ügyszakban és a törvényszéki másodfokú ügyszakokban növekedett a folyamatban lévő ügyek száma. Az ügyforgalmi adatok és a pályázati kiírás tükrében is szükségesnek mutatkozik civilisztikai ügyszakban a törvényszék első fokán az egy tárgyaló tanácsra jutó befejezések számának növelése, a törvényszék másodfokán az egy tárgyaló tanácsra jutó folyamatban maradt ügyek számának évek óta tartó emelkedésének megállítása, és büntető ügyszakban a törvényszék másodfokán az egy tárgyaló tanácsra jutó folyamatban maradt ügyek számának évek óta tartó emelkedésének megállítása. Mindezek elérésére az alábbi elképzeléseim lennének ügyszakonkénti bontásban.

Törvényszéki civilisztikai ügyszak

A Gyulai Törvényszék első és másodfokú civilisztikai ügyszakában dolgozó bírákra évek óta jellemző a sokrétűség, nevezetesen, hogy egy bíró (tanácselnök) egy időben tárgyal törvényszéki első és másodfokú ügyeket, továbbá végez felszámolási és csődügyeket, törvényszéki végrehajtási ügyeket, valamint a civil szervezetek nyilvántartási ügyeit, így egyazon bíró egyszerre szerepel a törvényszéki első és másodfokú ügyek, valamint a felszámolási és csődügyek, vagy a végrehajtási nem peres ügyek ügyforgalmi kimutatásában is. A felszámolási és csődügyek intézésében például a tavalyi évben egyéb teendőik mellett összesen négy törvényszéki bíró vett részt.

Terveim között ehhez képest specializált ügyintézés szerepel, annak érdekében, hogy az erőforrások alkalmazása ne aprózódjon el. Amennyiben ugyanis az ügyforgalmi adatok vagy egyéb személyi körülmények mást nem indokolnak minden bíró lehetőség szerint minél homogénebb ítélkező tevékenységet végezzen, oly módon, hogy a törvényszéki elsőfokú bíró a törvényszéki első fokú ügyeket, míg a törvényszéki másodfokú bíró a fellebbezett ügyeket tárgyalja és az ítélkező fórumok közötti mozgás csak kivételes legyen, hasonlóan egyébként a törvényszéki büntető ügyszakhoz. Mindez nem járna a szakmai beszűkülés veszélyével, mert hosszabb idő távlatában biztosíthatónak látom az átjárhatóságot a bíró munka különböző területei között.

A specializált ügyintézésen túl a következő fontos lépés nézetem szerint, hogy a törvényszéken dolgozó bírósági titkárok (és bírósági ügyintézők) – az országos tendenciának megfelelően – átvegyék teljes egészében a civil szervezetekkel kapcsolatos ügyintézést, a törvényszéki végrehajtási ügyek intézését és a felszámolási ügyek döntő többségét, hiszen a felszámolási eljárásban csak meghatározott típusú döntéseket kell bírónak meghoznia. Az ilyen módon felszabaduló bírói munkaerő egészét be lehet vonni az első és másodfokú civilisztikai ügyintézésbe.

Meggyőződésem szerint a nem peres ügyektől tehermentesített, és tisztán másodfokú ügyeket tárgyaló állandó összetételű másodfokú tanácsok hatékonyabban tudnának tevékenykedni és a munkájuk is egyszerűbben szervezhető, ezáltal a tárgyalási határnapok számának növelésével és az egy tárgyalási határnapra történő nagyobb számú ügyek kitűzésével a befejezés is arányosan növekedne. Mindezen intézkedésekkel megítélésem szerint lényegesen csökkenthető az egy tanácsra jutó folyamatban lévő ügyek száma, azzal együtt, hogy a másodfokú ügyérkezésben 2015 őszére további növekedés várható a nem peres devizás ügyek intézése kapcsán várható fellebbezések miatt.

A törvényszéki civilisztikai első fokú ügyeket jelenleg két teljes kiosztású bíró, és részben a kollégiumvezető intézi. Amennyiben a jelenleg felfüggesztett első fokú devizás pereket folytatni kell (jelenleg közel 100 ilyen van) és az ügyészi keresetek száma is megmarad átlagban a havi 30 darab, úgy jelentős ügyteher növekedés várható 2015-ben. A törvényszék első fokán az egy tanácsra jutó befejezések számának növelése érdekében a tárgyalási napok minél teljesebb kihasználtságán túl növelném a kizárólag első fokú ügyeket tárgyaló bírák számát egy fővel, mégpedig a felszámolási ügyszakból felszabaduló kapacitásból újabb bíró beosztása nélkül. A fentiekén túl mind az első, mind pedig a másodfokú törvényszéki ítélkező tevékenység gyakorlása során bevezetném a Fővárosi Törvényszéken már évek óta hatékonyan működő team jellegű munkavégzést, oly módon, hogy a tanácsok mellé bírósági titkárok és bírósági fogalmazók kerülnének állandó jelleggel beosztásra.

Törvényszéki büntető ügyszak

A törvényszék büntető másodfokán az egy tanácsra jutó folyamatban maradt ügyek számának csökkentésére vonatkozó javaslatom szerint mindenképpen fel kell állítani egy harmadik másodfokú tanácsot, legalább arra az időre, ameddig a jelenlegi tendencia megfordul. Célszerű ezt a másodfokú tanácsot azon elsőfokú járásbírói bírákból felállítani, akik már előadó bíróként részt vettek a Debreceni Törvényszékre történő kirendelés során a másodfokú ítélkező tevékenységben. Ezen túlmenően a büntető másodfokú törvényszéki ítélkezésben szintén rendszeresíteném fogalmazók és bírósági titkárok közreműködésével a – civilisztikai ügyszakban is említett – team jellegű munkavégzést, a tárgyalási napok – lehetőség szerinti – szaporítása, és azok minél teljesebb kihasználtsága mellett.

Az elmúlt évek ügyforgalmi és időszórásai adatait figyelembe véve összességében megállapítható, hogy Békés megye bíróságain az elhúzódó pertartamú ügyek száma mind a befejezést, mind a folyamatban maradt ügyek számát, mind pedig ezek arányát tekintve csekély. A Gyulai Törvényszék elnökévé történő kinevezésem esetén változatlanul kiemelt feladatnak tekinteném a megyében elért ügyforgalmi eredmények megőrzését, és továbbvitelét. A következő években is változatlanul törekedni kell arra, hogy a befejezések száma rendszeresen érje el az érkezett ügyek mennyiségét. Hasonlóan az előző években kialakított gyakorlathoz a vezetői értekezleteken át kell tekinteni az ügyforgalmi adatok változását, valamint mindenképpen célszerű fenntartani a két éven túli ügyek esetében a havonkénti, míg az egy éven túli ügyek esetében a negyedévi perkivonat-készítési kötelezettséget. Ezek a jelentések lehetőséget teremtenek az eljáró bírónak is arra, hogy összegezze az ügyben addig megtett intézkedéseit, áttekintse a per állását, kialakítsa álláspontját az ügy célszerű továbbvitele kapcsán. Szükséges továbbra is, hogy a járásbírói, valamint a közigazgatási és munkaügyi bírósági elnökök és a kollégiumvezetők értékelő jelentésükkel továbbítsák ezeket a törvényszék elnökéhez.

Az ítélkezés hatékonyságának további javítása érdekében a Gyulai Törvényszék 2014-ben átvette Budapest Környéki Törvényszéknek a szabálysértési ügymenet meggyorsítása érdekében kifejlesztett programját, amelynek segítségével a pénzbírság, helyszíni bírság, közérdekű munka elzárásra történő átváltoztatása iránti szabálysértési ügyekben a BIIR rendszerből történő adatátvitellel bizonyos munkafolyamatok automatizálhatóvá váltak. Mindenképpen fontosnak tartom a program további fejlesztését és annak lehetőség szerinti kiterjesztését más ügyszakok vonatkozásában is.

Az Országos Bírósági Hivatal elnöke és a Gyulai Törvényszék elnöke által kötött megállapodáson alapuló szervezetfejlesztési projekt egyik hangsúlyos eredményeként a tavalyi évben megvalósult a törvényszéki másodfokú tanácsok elvi jelentőségű határozatainak havi rendszerességgel történő közzététele a törvényszék intranetes felületén, ezáltal elindult a Békés megyei bírósági határozatok gyűjteménye, ami nézetem szerint egyértelműen hozzájárul az ítélkező tevékenység megyei szintű egységesítéséhez, és amit a jövőben is mindenképpen ösztönözni kell.

A Gyulai Törvényszék bíráinak és bírósági titkárainak évek óta – az országos viszonyoknak megfelelően – nagy mennyiségű adminisztratív munkát kell végeznie, amelyek egy része kétségtelenül nem kíván bírói kvalitásokat. Kiemelt célom a bírák adminisztratív terhének csökkentése, amelynek elődleges eszközt jömagam az innovatív informatikai fejlesztésekben látom. Vitathatatlan, hogy az elektronikus ügyintézésre való átállás egy ideig a munka duplikálását eredményezheti, azonban hosszú távon megtérül a befektetett energia. Nézetem szerint a Gyulai Törvényszék kedvező ügyforgalmi adatai és időszűrési mutatói lehetővé teszik, hogy a törvényszék kezdeményező szerepet vállaljon az informatikai fejlesztések tesztelésében, vagy akár kísérleti bírósággént a teljes elektronikus ügyintézésre való áttérésben. Békés megyében – megfelelő hardverállomány mellett – maximum két-három év alatt elérhető, hogy minden ügyben minden olyan dokumentum, ami elektronikusan készült feltöltésre kerüljön a BHR programba, míg további két-három évnek elégnek kell lennie ahhoz, hogy az ügyiratban szereplő minden dokumentum elektronikusan a rendelkezésünkre álljon a BHR programban, amitől már csak egy igazán kis lépés a kizárólagosan használt elektronikus ügyirat.

A bírósági informatikán túl, a bírói adminisztratív teher csökkentésének további eszköze a megfelelő képzettségű és képességű közreműködő igazságügyi alkalmazottak továbbképzésében rejlő lehetőségek maradéktalan kiaknázása.

II. Emberi erőforrásokkal való gazdálkodás

/Arányos munkateher, mindenki a képzettségének megfelelő munkát végezze/

A Gyulai Törvényszék létszámhelyzete az utóbbi években stabil, igazodik az elvégzett munka mennyiségéhez, s általában arányos az országos adatokhoz képest is. A törvényszék jelenlegi helyzetét mutatja a létszámhelyzetének általános alakulása 2014-ben.

Álláshely	Engedélyezett		Tényleges		Dolgozó	
	I. I.	XII. 31	I. I.	XII. 31	I. I.	XII. 31
Bírói	81	81	79	76	78	72
Bírósági titkári	17	17	21	24	18	21
Bírósági fogalmazói	13	13	9	6	9	6
Tisztviselői	122	122	122	122	122	122
Bírósági ügyintézői	19	19	19	19	18	18
Írnoki	25	25	25	25	25	25
Fizikai	51	51	51	51	51	51
Összesen	328	328	326	323	321	315

A Gyulai Törvényszék engedélyezett létszáma (328) az összes törvényszéken engedélyezett 10340 álláshely 3,1%-át teszi ki, ami a 11. legtöbb a törvényszékek sorrendjében, és csaknem megegyezik azzal az adattal, amely szerint 2014-ben az ország bíróságaira érkezett ügyek 3,3%-a érkezett a Békés megyei bíróságokra. A törvényszékeken országosan engedélyezett, érdemi ügyintézés szempontjából kiemelkedő jelentőségű együttesen 3367 bírói és titkári álláshelyből 98 az engedélyezett bírói és titkári álláshelyek száma a Gyulai Törvényszéknél, ami az országos adat 2,9%-a. Ezen belül a titkári álláshelyek száma – a bírói álláshelyek arányában – 90%-a az országosnak.

Alapvető célom, hogy a humánerőforrás elosztása valamennyi alkalmazotti kategóriában maradéktalanul igazodjon a munkateher eloszlásához. Az emberi erőforrások optimális elosztása és hasznosítása ugyanis a Békés megyén belüli munkateher kiegyenlítését célozza annak érdekében, hogy a Gyulai Törvényszék minden szervezeti egysége optimális terhelés mellett működhessen. A bírói munkateher egyenletes elosztásához kiemelt fontosságú a bírói munkateher objektív mérése.

Történelmi jelentőségű lépésként 2015-től elindult a bírósági ügyek súlyszámozása, ami a bírói munkateher mérésének kiindulópontja. Ahhoz azonban, hogy a bírói munkateher mérése azonos legyen minden szervezeti egységben, bizonyos vizsgálati időtartam (legalább fél év) elteltével, fel kell tární célvizsgálat keretében a súlyszámok használatának gyakorlatát, és meggyőződni annak egységességéről. A súlyszámok objektív összevetése meggyőződésem szerint hosszú távon magával hozza a bírák munkaterhében mutatkozó különbségek felszámolását.

Békés megyében hét járásbíróság működik, ami a megyék egymás közötti viszonylatában kiemelten nagy szám. Ahhoz, hogy valamennyi járásbíróságon arányos legyen a munkateher a bírói és bírósági titkári létszámot nagy körültekintéssel kell meghatározni. A tényleges bírói létszám csökkenése, és az ügyforgalom megyén belüli változása az utóbbi években Békés megyében azt eredményezte, hogy egy bíró beosztási helye, és a bírói munkájára való szükségesség földrajzi megjelenése nem minden esetben találkozott egymással. A probléma rövid távú megoldása azonban az engedélyezett, de jelenleg betöltetlen státuszok miatt csak kirendelésekkel történhetett. Az engedélyezett és tényleges bírói létszám közötti öt bírói státusz betöltésével a megyén belüli kirendelések minimalizálhatók lennének. A függő bírói státuszok kérdésének rendezését követően nyílhat csak lehetőség arra, hogy a bírói státuszok végleges áthelyezésével megvalósuljon az arányos munkateher kérdésének hosszú távú rendezése.

Az ésszerűség, a célszerűség és a költséghatékonyság szempontjából kiemelten fontos, hogy minden bíró és igazságügyi alkalmazott a kompetenciájába illeszkedő feladatot végezze, és ne olyat, ami alacsonyabb képzettséggel is elvégezhető, mert az az erőforrások pazarlását jelenti. Alapvető szabálynak gondolom, hogy a bíró ne végezzen olyan munkát, amit bírósági titkár végezhet, a bírósági titkár ne végezzen olyan munkát, amit fogalmazó vagy bírósági ügyintéző végezhet (pl. panasznap tartása), végezetül a fogalmazó és a bírósági ügyintéző szintén ne végezzen olyan munkát, amit tisztviselő vagy írnok végezhet (pl. jegyzőkönyvvezetés).

A humánerőforrás gazdálkodás terén megítélésem szerint szintén meg kell felelni a XXI. század követelményeinek. Kiemelt jelentőségű a megfelelően képzett munkaerő toborzása, kiválasztása és foglalkoztatása, ami nagyfokú aktivitást igényel a munkáltató részéről. A jogászképzés csökkentésével párhuzamosan egyre nagyobb probléma Békés megyében a megfelelő képzettségű, és képességű fogalmazók kiválasztása. Egyetemi központ nélkül a jelentkezési hajlandóság évről évre csökken. Míg például bő 10 évvel ezelőtt nyolcszoros túljelentkezés volt jellemző, addig jelenleg megfelelő pályázó hiányában a pályázatok eredménytelenné nyilvánítása is előfordul.

A folyamat megállításában és megfordításában nézetem szerint kezdeményező szerepet kell betölteni. A Gyulai Törvényszéknek külön standon kiállítóként meg kell jelennie a Szegedi Egyetem és a Debreceni Egyetem állásbörzéin, és már ott fel kell kelteni a legkiválóbb joghallgatók érdeklődését a bírói szervezet, és azon belül a Gyulai Törvényszék iránt. Emellett az említett egyetemekkel együttműködési megállapodások keretében célszerű biztosítani minél nagyobb számú gyakornok részvételét a Gyulai Törvényszék munkájában. A Szegedi Egyetemnek és a Debreceni Egyetemnek számtalan hallgatója származik Békés megyéből, akik a nyári gyakorlatukat a Gyulai Törvényszéken eltöltve kedvet kaphatnának a bírói vagy igazságügyi alkalmazotti munkához.

Az elmúlt években a Gyulai Törvényszék bírái kirendelések útján közvetlenül is segítették más bíróságok ítélkező tevékenységét, így a Fővárosi Ítélőtábla, a Szegedi Törvényszék és a Debreceni Törvényszék munkáját. Az ügyforgalmi és időszerűségi adatok tükrében az ilyen kirendelések össz-szervezeti érdekből a jövőben is támogatandók.

A bírók a munkájuk során fokozott pszichés – és az ülőmunkából adódóan – speciális fizikai terhelésnek vannak kitéve, ezért különösen fontos jelentőséget kell tulajdonítani a humánerőforrás-gazdálkodás terén az egészségmegőrzésnek. Ezen a téren a munkahelyi egészségügyi ellátás színvonalának emelését, és évente családi egészségnapok szervezését tartom szükségesnek, ahol általános szűrővizsgálatokat és gyermekprogramokat lehetne tartani. Mindezek mellett fel kívánom éleszteni a megyei igazságügyi sportnapok hagyományát is.

A bírói és igazságügyi alkalmazotti életpályamodell iránti igény a bírói és az igazságügyi alkalmazottak körében egyértelmű. Törvényszéki elnökké történő kinevezésem esetén magam is minden örömmel ennek megvalósulása mellett kívánok munkálkodni, hiszen az életpályamodell mind a bírók, mind az igazságügyi alkalmazottak vonatkozásában reményeim szerint olyan előmeneteli, javadalmazási és elismerési rendszert jelenthetne, amely alkalmas a fokozott felelősség és a megnövekedett feladatok magas színvonalú ellátásának elismerésére.

III. Tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás / „Zöld Bíróságok”, Informatikai innováció/

A Gyulai Törvényszék szakszerű és időszerű alkotmányos működéséhez a megfelelő személyi állomány mellett elengedhetetlen a szükséges infrastrukturális feltételek megléte. A tárgyi feltételek biztosításához alapvetően az szükséges, hogy a források a megfelelő mértékben a törvényszék rendelkezésre álljanak. Ez a költségvetési fedezet biztosította lehetőségeken túl a törvényszék saját bevételeinek maximalizálásával, valamint a kiadásainak minimalizálásával érhető el. A társadalom – benne az ügyfelek és a bíróság dolgozói – részéről jogos elvárás, hogy a bíróságok kulturált és jól felszerelt infrastrukturális háttér biztosítása mellett működhessenek, ami meg tud felelni a XXI. század kihívásainak.

A Gyulai Törvényszék szervezeti egységei nyolc különálló épületben vannak elhelyezve, ami az ország bírósági épületeinek (157) kb. 5%-a. A megye bíróságainak a dolgozósobák, tárgyalótermek száma elégséges és az irodatechnikai ellátottsága szintén megfelelő. Fokozottan törekedni kell azonban az épületek szükséges és folyamatos karbantartásának elvégzésére, az ehhez szükséges anyagi források biztosítására.

Gyulai Törvényszék és Gyulai Járásbíróság

A Gyulai Törvényszék és a Gyulai Járásbíróság közös épülete közel 15 évvel a felújítás után is változatlanul magas szinten biztosítja hatékony munkavégzéshez és az ügyfelek kiszolgálásához fűződő igények kielégítését, és egyúttal a város egyik turisztikai látványossága, ami 2005-ben műemléki védeltséget is kapott, parkja természetvédelmi terület.

A belső udvar (büfé) fölötti üvegek szigetelése azonban előregedett, ezért annak cseréje a közeljövőben indokoltnak tűnik. 15 év után szintén szükséges az épület belső tisztasági festése, a nyílászárók mázolása, valamint a tetőszerkezet felújítása. Indokolt továbbá a biztonsági rendszer központjának cseréje, a fűtési és elektromos rendszer felújítása és az informatikai rendezőszekrény biztonságos elkülönítése. Kevésbé sürgető, de szintén megoldásra váró feladat a pince szigetelésének utolsó üteme, a nagy belmagasságú helyiségekben álmennyezet kialakítása és IP telefonközpont kialakítása. A törvényszék irattárának hosszú folyosóján a fapalcok tűzvédelmi ok miatt szintén cserére szorulnak.

Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
Cégbíróság

A törvényszék szervezeti egységei közül a Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, a cégbíróság és a végrehajtói iroda számára megvásárolt három épületrészből álló ingatlan 2003-ban készült el. A klimatizált épületegyüttes magas színvonalon alkalmas az igények kielégítésére, így itt az átlagos karbantartási munkálatokon túl más sürgető teendő a közeljövőben nem mutatkozik.

*Pályamű a Gyulai Törvényszék elnöki állására
dr. Bagdi Árpád Gyula*

Battonyai Járásbíróság

A Battonyai Járásbíróság impozáns épületének felújítása 2006-ban fejeződött be. Az épület nemcsak a jogkereső közönség számára biztosítja az igazságszolgáltatáshoz jutás kifogástalan körülményeit, hanem a benne dolgozók számára is alkalmas munkavégzési feltételeket biztosít. Rövid távú feladat az épület belső tisztasági festése, és a nagykapu mázolása.

Békési Járásbíróság

A Békési Járásbíróság 40 éves panelépületének külső állaga jó, a fűtési rendszere azonban korszerűtlen, kazánja elavult, a radiátorok csöpögnek és az eredeti fém nyílászárók hőszigetelő képessége gyenge. A közeljövőben szükséges a homlokzati nyílászárók cseréje, a fűtési rendszer korszerűsítése, megfelelő hűtési rendszer és rabváró kialakítása. Az egyik irattár fából készült polcainak cseréje szintén sürgető tűzvédelmi okokból.

Békéscsabai Járásbíróság

A Békéscsabai Járásbíróság épülete a 2004-as felújítása során kibővült. Az impozáns épület városképi értékű, és célszerű elhelyezést biztosít a megyeszékhely bírósága számára. Indokolt az épület belső tisztasági festése, a tetőszerkezet felújítása, a mozgássérült emelő berendezés felújítása és a főbejárat megfigyeléséhez szükséges kamerarendszer telepítése.

Orosházi Járásbíróság

Az Orosházi Járásbíróság épülete 1997-ben került felújításra, állaga jelenleg kívül-belül renoválásra szorul. A 2015-ben meghirdetett Jablonszky Ferenc program keretében jelenleg nyertes pályázat alapján az épület oldal falazatának talajnedvesség elleni szigetelése valósul meg. A munkálatok keretében a vakolat jelentős része eltávolításra kerül. Ez szükségesség teszi a Jablonszky Ferenc program keretében lehetőség szerint újabb pályázat benyújtását az épület külső és belső vakolatának vakolat rekonstruálása érdekében.

Szarvasi Járásbíróság

A Szarvasi Járásbíróság közel 110 éves épületének teljes belső felújítása – az Országos Bírósági Hivatal elnökének döntése nyomán – jelenleg is folyamatban van, amely során meg fog újulni a teljes épületgépészeti hálózat, ügyfélcentrum, és könyvtár kialakítására fog sor kerülni. Megtörténik az épület teljes újrabútorozása és a helyiségeknek az ügyforgalom és a munkavállalók elhelyezése szempontjából legcélszerűbb kialakítása. A felújítás során megoldást nyer a jelenleg irattárként használt pince szigetelésének végső megoldása. A bírósági iratok jelenlegi legkorszerűbb elhelyezését, az irattár alapterületét optimálisan kihasználó gördülő polcrendszer fogja biztosítani.

Szeghalomi Járásbíróság

A Szeghalmi Járásbíróság épülete 1998-ban felújításra került, amelynek következtében állapota általánosságban megfelelőnek mondható. Sürgető feladat ugyanakkor az épület tisztasági festése, a külső nyílászárók cseréje, a helyiségek klimatizálása, az udvar hátsó részén a drótkerítés zárt kerítésre cserélése (kb. 10 méter), és a bútorzat cseréje. Hosszú távon megoldandó cél az épület alatt húzódó pincerendszer szigetelése. Az irattárakban fából készült polcrendszer van, amelynek fémpolcokra történő cseréje tűzvédelmi szempontból szükséges. Információbiztonsági és tűzvédelmi szempontból további megoldásra váró feladat egy megfelelően védett szerverhelyiség kialakítása, mivel a szerver jelenleg a könyvtárteremben üzemel. A szerverszoba mellett hosszú távon indokolt lenne rabvárót is kialakítani.

„Zöld bíróságok”

A fentiekkel együtt a Békés megyei bírósági épületek – országos viszonylatban – alapvetően megnyugtató képet mutatnak és jelen állapotukban is alkalmasak az igazságszolgáltatási tevékenység hatékony és biztonságos ellátására. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ne lehetne és kellene is fejleszteni. A járásbíróságok esetében például általánosan nem megoldott az épületek belső ügyszervezési és munkavégzési tereinek hűtése, amit a klímaváltozás egyre inkább indokolttá tesz. Hosszú távú célom a környezettudatos gondolkodás jegyében, hogy Békés megye bíróságai folyamatosan „zöld bíróságokká” váljanak, és minél költséghatékonyabb módon legyenek üzemeltethetők.

A Gyulai Törvényszék küldetésének tartom, hogy mind a társadalmi, mind a természeti környezet megóvására felhívja az ügyfelek figyelmét, és népszerűsítse a környezettudatos magatartást. Ennek érdekében számos intézkedés meghozatalát tervezem az energiahatékonyság, és környezettudatosság jegyében, annak érdekében, hogy egészségesebb és a fenntartható fejlődésbe illeszkedő körülményeket biztosíthassunk az ügyfeleknek és nem utolsósorban munkatársainknak.

Hosszú távú terveim szerint mindenképpen kutatni kell az olyan pályázati kiírásokat, amelyekben a megvalósuló beruházás a megújuló energiaforrások, az energiatakarékos és környezetbarát megoldások, technológiák használatát helyezi előtérbe. Ilyen megoldások lehetnek:

- a csapadékvíz és szürke víz hasznosítása,
- a napkollektor mezők alkalmazása,
- geotermikus fűtési és hűtési rendszer alkalmazása,
- mini szolárrendszerek (naperőművek, napelempark) alkalmazása,
- hő-visszanyerő szellőzési rendszerek kiépítése
- intelligens épület-felügyeleti rendszer bevezetése.

A beruházások rendkívül magas költségvonzata miatt megfelelő pályázati forrásban kell megtalálni a lehetőséget ezen környezettudatos korszerűsítésekre. Ennek érdekében mindenképpen szükséges a pályázatok megjelenésének folyamatos figyelemmel kísérése.

A fentiekén túl rövid távú elképzeléseim a környezettudatosság terén:

- a szelektív hulladékgyűjtés bevezetése,
- az épületekben energiatakarékos ledvilágítás alkalmazása,

- újrahasonított szőnyeg alkalmazása az egyes irodák újraburkolása során,
- nyomógombos csaptelekre való áttérés,
- a nagyobb közösségi terekben, folyosókon áttérés az alkony- és mozgásérzékelős kapcsolókra,
- áttérés a biológiailag lebomló szemeteszsákok használatára,
- a kerékpáros közlekedés elősegítése és népszerűsítése,
- és végül, de nem utolsó sorban elektronikus ügyintézés minél gyorsabb bevezetése.

Hiszek abban, hogy amennyiben a környezetbarát módszereket alkalmazzuk, és egyre többen fogunk össze környezetünk védelmében, egyre nagyobb sikereket érhetünk el a környezettudatos szemlélet meghonosításában.

Informatikai innováció

A bírósági munka tárgyi eszközei közül kiemelt jelentőséget tulajdonítok az informatikai eszközöknek, hiszen a bírósági munka jelentős része ma már ezeken zajlik. A megfelelő hardverállomány hiánya, valamint a szoftverek elavultsága akadályozhatja az információs társadalom vívmányainak sikeres alkalmazását. Az Országos Bírósági Hivatal informatikai fejlesztéseinek eredményeként a tavalyi évben egyebek mellett 82 darab alapgéppel és 153 darab monitorral gazdagodott a törvényszéki számítógéppark, amelynek eredményeképpen ugrásszerűen javult a törvényszéki munkaállomások avultsági mutatója.

Az elektronikus ügyintézés bevezetése hosszú távon megítélésem szerint a bírósági eljárások gyorsítását, egyszerűsítését és költséghatékonyabbá tételét szolgálja. A bírósági munkafolyamatok minél szélesebb körű elektronizálása elősegíti a hatékony és átlátható munkavégzést, a praktikusabb és gyorsabb ügyfélkiszolgálást, a társszervekkel történő gyors kapcsolattartást, ugyanakkor csökkenti a papírfelhasználást. Az elektronizálás azonban csak fokozatosan történhet, amely során elkerülhetetlen módon bizonyos ideig hibrid eljárások zajlanak, amelyek kétségtelenül plusz feladatokat jelentek a felhasználók számára.

A hatékony igazságszolgáltatás, az adminisztratív teher csökkentése és a munkaerő optimális elosztása aligha képzelhető el informatikai megoldások nélkül. A bírósági informatikának alapvető feladata nézetem szerint a bírósági munkafolyamatok minél szélesebb körű támogatása. A megbízható és hatékony működéshez megfelelő hardverállományra, és a munkafolyamatokhoz optimalizált szoftverekre van szükség. A beruházások során a költséghatékonyság jegyében különös figyelmet kell fordítani az alacsony energiafelhasználású eszközök beszerzésére. Az ügyelosztás automatizmusát szintén a munkateher egyenletes elosztására figyelemmel, informatikai rendszerekkel célszerű megoldani.

Eljárási törvényeink, különösen a Polgári perrendtartás jelenleg is széles körű lehetőséget biztosít az eljáró bíróság számára az elektronikus ügyintézésre, de ezen lehetőséggel mégis csak kevesen élnek. A Pp. 394/E. § (1) bekezdése alapján a bíróságoknak 2011. január 1. óta lehetőségük van arra, hogy a hivatalos irataikat másik bíróság, közigazgatási szerv vagy más hatóság részére elektronikus úton kézbesítsék és az elektronikus úton megkeresett másik bíróság, közigazgatási szerv vagy hatóság a megkereső bíróságnak elektronikus úton válaszoljon.

Igazgatási úton mindenképpen indokolt elérni, hogy a hivatkozott jogszabályi rendelkezésben rejlő lehetőség (nevezetesen az e-kommunikáció) ne csupán lehetőség maradjon, hanem a bíróságok kizárólagosan alkalmazzák, mind az egymás közötti, mind pedig a közigazgatási szervekkel (hatóságokkal) folytatott kapcsolattartás során. Az e-mailes kapcsolattartás teljes körű megvalósulása a perek szempontjából jelentős időmegtakarítást, és a bírósági költségvetés szempontjából jelentős költségmegtakarítást eredményezne.

A törvényszék szervezeti egységei közötti kommunikáció elsődleges eszköze szintén az e-mail üzenet kell, hogy legyen. Fontos ugyanakkor az is, hogy a megkapott elektronikus dokumentum elektronikus is maradjon, mert ellenkező esetben éppen az elektronikus ügyintézés előnyét veszítjük el. Az elnöki ügyintézésben az e-dokumentumok tárolását szintén célszerű elektronikusan megoldani.

Rövid távon el kell érni, hogy minden bíró és bírósági titkár digitális diktafont használjon, amely nem csak könnyebbé teszi a határozatok diktálását (például a szövegbe történő beszúrás lehetőségével), hanem az igazságügyi alkalmazottak részére is könnyebbé teszi a hangfájlok, hiszen tisztábban érthető a leírandó szöveg és egyszerűen kezelhetők a hangfájlok. Általános igényként jelentkezik ugyanakkor, hogy mind az informatikai alkalmazások, mind a digitális hangrögzítő eszközök területén törekedjünk az egységesítésre, kiküszöbölve az eltérő szoftverek kompatibilitása kapcsán felmerülő nehézségeket.

Hosszú távú céljaim között szerepel, hogy a Gyulai Törvényszék területén valamennyi bíró és bírósági titkár rendelkezzen a munkavégzéshez szükséges lappal (tablettel) annak érdekében, hogy a munkájukhoz szükséges informatikai alkalmazások elérhetők legyenek a tárgyalóteremben, a helyszíni tárgyalásokon, és szemléken is. Ezzel összefüggésben a „távolsi asztal” (VPN rendszer) elérés általános és biztonságos kiépítésével biztosítható, hogy a bírók és az igazságügyi alkalmazottak akár a bírósági épületen kívülről (pl. az otthonukból, egyetemi vagy kutatókönyvtárakból) hozzáférhessenek a bírósági munkaadásokon található anyagokhoz, beleértve a dokumentumokat, szakmai anyagokat, lajstromprogramokat és a jogtárakat. Mindezek elérésével a munkaidő kihasználása hatékonyabbá, a kirendelés gördülékenyebbé és az otthondolgozás teljesebbé válhat.

A bírósági szervezetben az adminisztratív teher kiemelkedően magas. Az adminisztratív teher csökkentésének elsődleges informatikai eszköze megítélésem szerint a hatékony szoftver. A bírósági szervezet szoftvereinek fejlesztése, az igényekhez igazítása kiemelt jelentőségű feladat. Egyértelműen az a cél, hogy azon adatok, amelyek a rendszereinkben (pl. a BIIR-ben) egyszer már rögzítésre kerültek, ismételt rögzítés nélkül automatizáltan átvételre kerülhessenek (pl. az iratborítékra, vagy a digitális végzések fejrészére), továbbá azon munkafolyamatok, amelyekből az emberi erőforrás kivonható, automatizált informatikai eszközökkel legyen kiváltva (pl. borítékcímzés).

Terveim szerint a Gyulai Törvényszék informatikai osztályára a jövőben még nagyobb feladat hárulna a szoftverfejlesztések és új programok kidolgozása terén. A Gyulai Törvényszék területén használt saját alkalmazások közül az elmúlt években a legnagyobb sikert az „Útiköltség-kalkulátor” alkalmazás aratta, amelyet az elmúlt években egyre több törvényszék vett át. Informatikai terveim között szerepel a „Tárgyalóterem nyilvántartó program” megyei megvalósítása, a „Pernyertesség kalkulátor” továbbgondolása, „Perköltség kalkulátor” kifejlesztése, valamint „Jelenlét-nyilvántartó program” továbbfejlesztése.

Rövid távon el kell érni, hogy minden tárgyalóteremben legyen laptop vagy tablet, amelyen keresztül a tárgyalóteremből közvetlenül elérhetővé válna a BHR program, a jogtár és a dokumentumtár, megnyugtató módon és véglegesen kiváltható lenne ezáltal a papír alapú tárgyalási napló és a papír alapú perkönyv. Valamennyi bírósági épületben ki kell alakítani külső WIFI hálózatot az ügyfelek, és attól elkülönült – megfelelően védett – belső WIFI hálózatot a bírák és az igazságügyi alkalmazottak részére.

A fentiekén túl kiemelt feladatnak tekintem a felhasználók folyamatos informatikai képzését. Az oktatások fő célja a hálózati alapismeretek frissítése, az új bírósági munkafunkciókkal érkező operációs rendszer (vele együtt az irodai programcsomag) bemutatása, és a BHR program használatának elmélyítése. Több éve nagymértékben segíti a bírák és más jogalkalmazók munkáját a Magyar Közlöny megjelenéséről és tartalmáról nyomban tudósító e-mailben érkező hírlevél, valamint az, hogy a Magyar Közlöny online módon is elérhető. Ez a jövőben is mindenképpen támogatandó és széles körben terjesztendő.

A Gyulai Törvényszék informatikusai szakértőként, tanácsadóként, kivitelezőként vagy előadóként rendszeresen és aktívan részt vesznek az OBH központi fejlesztéseiben és képzéseiben („Felszámoló elektronikus kijelölő rendszere”, Oszták projekt, Svájci projekt, EKOP 2.1.22, 2.A.2, és az 1.1.16 projektek, EKOP 2.1.22, „Levelező” projekt, BHR rendszer reformja és a felhasználói kézikönyv). A jövőben is mindenképpen támogatandónak tartom, a törvényszék dolgozóinak részvételét az országos fejlesztésekben, hiszen ezt kívánja meg a bírósági szervezetrendszer, benne a Gyulai Törvényszék érdeke is.

A Gyulai Törvényszék a Végrehajtó Iroda munkája során kialakított jó gyakorlatokat, így többek között a hatékony munkavégzést támogató EXECUTOR végrehajtói program, valamint a szervezettefejlesztési projekt keretében bevezetett elektronikus árverési rendszer használata során keletkezett tapasztalatokat a továbbiakban is készségesen megosztja az érdeklődő törvényszékekkel.

IV. Bírósági integritás,

/Nyilvánosság a tárgyalóteremben és azon kívül, az igazgatási munka transzparenciájának növelése/

Alapvető fontosságúnak tartom a Gyulai Törvényszék törvényes, átlátható és tisztességes működésének fenntartását. Ennek leghatásosabb kontrollja a nyilvánosság és átláthatóság. Nyilvánosság és átláthatóság nem csak a tárgyalóteremben, hanem azon kívül, az igazgatási munka terén is. Fontos ugyanakkor az is, hogy az igazgatási döntések előkészítése a bírói kar, a bírósági szervezet bevonásával történjen, és hogy ezekről a nyilvánosság részletes tájékoztatást kapjon. A törvényszék dolgozóit ugyanakkor fel kell készíteni a XXI. század kihívásaira (pl. informatikai kockázatokra) is. Fontos szempont az is, hogy a bíróságokba vetett társadalmi bizalom megmaradjon, illetve folyamatosan erősödjön.

A nyilvánosság és átláthatóság biztosításának egyik legfontosabb eszköze az ügyelosztási rend, hiszen általa valósul meg a bíróságok működésén keresztül a törvényes bíróhoz való jog. Megítélésem szerint az a legjobb ügyelosztási rend, ami az automatizmus talaján áll, és előre lefektetett objektív kritériumok mentén történik a szignálás. Az ügyelosztási rendeknek ugyanakkor kellő nyilvánosságot is kell biztosítani az interneten, a kezelőirodákban és az elektronikus információs terminálokon keresztül.

A bírói és a bírósági fogalmazói állások betöltésére vonatkozó szabályozással ellentétben az Iasz. a bírósági titkári állások betöltéséhez nem írja elő kötelezően pályázat kiírását, és pályázati eljárás lefolytatását. Ennek ellenére a bíróságok integritásához fűződő érdekre figyelemmel elképzelésem szerint a Gyulai Törvényszéken üres bírósági titkári álláshely a jövőben csak és kizárólag pályázat útján kerülhetne betöltésre, függetlenül attól, hogy van-e kinevezésre váró bírósági fogalmazó. Változatlanul célszerű ugyanakkor fenntartani azt a több éves gyakorlatot, hogy a titkári állásra pályázókat a törvényszék elnökhelyettese, a betöltendő álláshely szerinti helyi bíróság elnöke és a bírói tanács elnöke együttesen meghallgatja, és rangsort is magában foglaló javaslatot tesznek a törvényszék elnökének, aki ennek alapján az első helyre rangsorolt pályázó személyes meghallgatását követően dönt.

A bírói munka igazgatási ellenőrzésének mindenképpen a bírói függetlenség maradéktalan tiszteletben tartásával kell megvalósulnia. A bírói munka következetes ellenőrzése a Gyulai Törvényszéken évtizedek óta állandósult, a gyakorlatban jól bevált, és az eredményekben visszatükröződő elvek és szabályok mentén valósul meg, amelyeket a kedvező ügyforgalmi és időszerségi mutatók fenntartása érdekében továbbra is változatlanul követni kell. Ennek megfelelően a helyi elnökök részéről az eljárási és az ügyviteli szabályok megtartásának folyamatos ellenőrzését, a bírák részéről az egy évet meghaladó pertartamú perekről negyedévente, a két évet meghaladó pertartamú perekről havonta perkivonat készítését. A törvényszék elnöke negyedévente tájékoztatást kér a kollégiumvezetőktől, azoknak a bírácnak a tevékenységéről, akik a megelőző negyedévben kevesebb ügyet fejeztek be, mint amennyit a kiosztásra jogosult vezető rájuk osztott, és havonta tájékozik a 30 nap alatt írásba nem foglalt határozatokról. Céлом bevonní az elektronikus ügyintézésbe ezeket a folyamatokat is. Kiemelt figyelmet kell fordítani a tanúk lehetőség szerinti lépesőzetes idézésére, és arra, hogy a tárgyalásokat a bírák a kitűzött időpontokban kezdjék meg. Törekedni kell a tárgyalási napok megfelelő kihasználtságára, ami szintén az időszerség biztosításának hatékony eszköze.

A közérdekű bejelentések és a panaszügyek hatékony intézése véleményem szerint kiemelt jelentőségű, mert közvetlenül hozzájárulhat a bíróságokról alkotott összkép kedvező formálásához. Kiemelt fontosságú ugyanis a bíróságok társadalmi megítélése, a szolgáltató jelleg erősítése, és a működés ellenőrizhetősége. A panaszügyek időszersű és lelkiismeretes intézése mellett az ügyfelek visszajelzése szempontjából alapvető fontosságúnak gondolom az ügyfél-elégedettség hatékony mérését. Meg kell teremteni ugyanakkor az ügyfél-elégedettség mérésének elektronikus feltételeit a törvényszéki honlapon.

A külső nyilvánosság érvényesülése mellett fontos jelentősége van a bíróságon belüli nyilvánosságnak is. Ennek a Gyulai Törvényszéken elsődleges felülete a virtuális szerveren működő „Gyulai Tükör” intranetes oldal, amelynek kihasználtsága és látogatottsága napról napra nő a bírói kar és az igazságügyi alkalmazottak körében. Ennek minél szélesebb körben történő alkalmazása a tájékoztatás gyorsaságán túl jelentős költségmegtakarítást is eredményez. Maga a felület és az azon futó alkalmazások fejlesztése folyamatos, amelynek irányát a felhasználók igényei határozzák meg, így a munka korántsem tekinthető lezártnak. A felmerülő kihívásoknak megfelelően újra és újra igyekezni kell az intranetet a korszerű ítélezés és munkakultúra szolgálatába állítani.

A bírósági szervezet és a nyilvánosság kapcsolata nem merülhet ki a bíróságoz való hozzáférés megkönnyítésében, hanem magában kell, hogy foglalja a bíróságok és bírák munkájának megismerését és a bírósági szervezetről való tájékoztatást is. A nyilvánosság biztosítása végső soron a bíróságok munkájába vetett társadalmi bizalom és megbecsülés javulásához vezethet. Nézetem szerint a tárgyalások teljes körű nyilvánossága csak és kizárólag akkor valósul meg, ha megteremtjük annak a lehetőségét, hogy a tárgyalásokról az állampolgárok tudomást szerezhessenek. Ehhez viszont az szükséges, hogy mindenki előtt ismert legyen – természetesen az eljárás szereplőinek anonimizálásával –, hogy melyik bíróságon, mikor, milyen tárgyú tárgyalást tartanak. Ebben az esetben beszélhetünk teljes körű nyilvánosságról. Amennyiben ugyanis egy állampolgár (pl. joghallgató) anélkül, hogy minden nap bemenne a bíróságra, és a folyosón kutatná a tárgyalási jegyzékeket, nem szerezhet tudomást az érdeklődése középpontjában álló tárgyú tárgyalások helyéről és idejéről, csak korlátozott nyilvánosságról beszélhetünk. Az a tárgyalás, amiről a nyilvánosság nem tud, az ténylegesen csak az ügyfelek számára nyilvános. A teljes nyilvánosság biztosításának leglogikusabb eszköze, ha a BIIR program tárgyalási jegyzékei anonimizált módon hozzáférhetővé válnának mindenki számára, avagy a tárgyalási jegyzékek anonimizált módon közzétételre kerülnének a törvényszék honlapján. Kísérleti jelleggel érdemes lenne a Gyulai Törvényszék első fokú büntető ügyszakának valamennyi anonimizált tárgyalási jegyzékét a törvényszéki honlapon megjelentetni és a leszűrt tapasztalatok kielemezését követően dönteni a továbbiakról.

Az ítélkező tevékenységhez fűződő nyilvánosság mellett arra törekszem, hogy a jogszabályi kötelezettségeken túl is hozzáférhető legyen mindenki számára minden olyan információ, amelynek megismerése hozzájárulhat a bírósági szervezet működésének megértéséhez. Szintén garanciális jellegű követelmény az igazságszolgáltatásnak és a nyilvánosságnak a médiaszolgáltatók segítségével fenntartott kapcsolata.

A bíróságok és a sajtó kapcsolatában az együttműködés alapvető célja, hogy az igazságszolgáltatás – ideértve a bírósági igazgatást is – átláthatóságának érdekében, a törvényes keretek között teljes körűen biztosított legyen a nyilvánosságnak a médiakon keresztüli, gyors és pontos tájékoztatása. Sajtószóvivőként és az Országos Bírósági Hivatal sajtószóvivői munkacsoportjának tagjaként az elmúlt években szintén erre törekedtem és törvényszéki elnökké történő kinevezésem esetén is ez a cél vezérelne.

Ugyancsak fontosnak gondolom a Gyulai Törvényszék történeti múltjának további feltárását, és annak megismertetését a bírakkal, igazságügyi alkalmazottakkal, ezért a továbbiakban is támogatandónak tartom a bíróság történelmének kutatását, bírósági történeti napok és helytörténeti kiállítások szervezetését, nyitva a bíróságok iránt érdeklődő állampolgárok felé is.

V. Bírósághoz való hozzáférés

/Internetes fejlesztések, elektronikus ügyintézés, szolgáltató bíróság/

A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése kiemelt jelentőségű, mert a jogkereső állampolgárok kiszolgáltatásának gyorsasága és minősége a bíróságok megítélésének az alapja. A bírósághoz való hozzáférés informatikai megoldásokkal jelentősen megkönnyíthető. Ezt a célt szolgálja a könnyen áttekinthető és informatív honlap. A törvényszék internetes felületén folyamatosan biztosítani kell, hogy az ügyfelek a bírósági eljárásokról, illetve az ügyviteli

kérdésekről, valamint az őket érintő jogszabályok változásáról minél szélesebb körben, közérthető tájékoztatást kapjanak. A Gyulai Törvényszék a központi elvárásokhoz csatlakozva 2013-ban indította el a saját törvényszéki internetes honlapját. A törvényszéki honlap szerkesztőjeként az elmúlt évben igyekeztem az adattartalmak folyamatos bővítésével a látogatottságot növelni, és a sajtó érdeklődését is minél teljesebben kielégíteni. A fiatal nemzedék igényeit szem előtt tartva terveim között szerepel a Gyulai Törvényszék facebook (esetleg instagram, twitter) oldalának létrehozása és működtetése a minél interaktívabb és színesebb tájékoztatás érdekében. Emellett egyre sürgetőbb a törvényszéki honlap mobil applikációként (apple ios és android) történő megjelenítése okostelefonra és tabletre.

Békés megye valamennyi bírósági épületében elektronikus információs terminál áll az ügyfelek rendelkezésére, amelyek segítséget nyújtanak a mozgásukban, hallásukban vagy látásukban támogatásra szoruló ügyfeleknek a bírósági szervezetre és eljárásokra, az ügyelosztási rendekre, a szervezeti és működési szabályzatokra vonatkozó adatok elérésben, valamint egyes közhasznú információk (pl. menetrendek) megismerésében, és ezen túlmenően hangos térképek és tapintható térképek is rendelkezésükre állnak. A Gyulai Törvényszék előremutató módon a szervezetfejlesztési projekt keretében elkészítette QR-kódját, amelyet minél szélesebb körben indokolt alkalmazni. A QR-kód használatában nézetem szerint még kiaknázatlan lehetőségek vannak. Célszerű a kódot alkalmazni valamennyi bírósági idézésen, az elnöki hivatalos levelezéseken és a sajtóközleményeken.

A Gyulai Törvényszéknek 2015-ben az egyik legnépszerűbb kezdeményezése a heti rendszerességgel megtartandó civil konzultációs nap megszervezése volt. A civil konzultációs nap lényege, hogy az érdeklődők felkészült és hozzáértő bírósági ügyintézőktől kérhetnek tájékoztatást a civil szervezetek bejegyzésével, változásbejegyzésével, valamint megszüntetésével kapcsolatos ügyekben. Ezzel az országban egyedülálló kezdeményezéssel a bíróság segíteni kívánja a civil szervezetek eligazodását a vonatkozó jogszabályi rendelkezések között a hatékonyabb és gördülékenyebb ügyintézés érdekében. A pozitív visszajelzések tükrében mindenképpen indokolt a civil konzultációs nap fenntartása, illetve annak továbbgondolása. Meg kell teremteni a törvényszék honlapján az ügyfelek számára a törvényszéki civil konzultációs napra és a bírósági panasznapokra (konkrét időpontra) történő előzetesen internetes bejelentkezés (regisztráció) lehetőségét, megkímélve ezzel az ügyfeleket, attól, hogy esetenként egy egész délelőttöt a bíróságon kelljen tölteniük azért, hogy valakivel megoszthassák jogi problémájukat.

A Fővárosi Törvényszék „jó gyakorlatát” átvéve a Gyulai Törvényszék és a Gyulai Járásbíróság közös épületében célszerűnek mutatkozik egy „ügyfél-tájékoztatási centrum” létrehozása az ügyfelek színvonalasabb eligazítása és tájékoztatása érdekében.

Az Országos Bírósági Hivatal által indított EKOP projektek eredményeként megvalósult Bírósági Elektronikus Tájékoztatási és Figyelmeztető Rendszerben megítélésem szerint páratlan lehetőségek rejlenek, ezért mindenképpen szükséges annak további fejlesztése. Az lenne a praktikus továbblépés, ha a kiépített elektronikus rendszer visszajelzést is küldene a bíróságra a figyelmeztetések célba érkezéséről, megteremtve ezáltal a rendszeren keresztül történő kétirányú elektronikus kommunikáció előfeltételét. Nézetem szerint hosszú távon fontos, hogy a rendszeren keresztül lehetőség legyen, ne csak figyelmeztetések, hanem akár jegyzőkönyvek, határozatok hatékony, biztonságos és dokumentált kézbesítésére (akár okostelefonra és tabletre is), ami hatalmas idő és jelentős költségmegtakarítást eredményezne.

A Gyulai Törvényszék ügyforgalmi és időszerűségi adatai, valamint informatikusainak elhivatottsága okán kedvező terepet nyújthat a további fejlesztésekhez.

Az utóbbi években az Országos Bírószági Hivatal számos, a bíróságok szolgáltató jellegét erősítő országos programot indított el, amelyek helyi szinten történő minél szélesebb megvalósítását kiemelt feladatommak tekintem.

A bírósági közvetítés

A mediáció elősegíti az eljárások időszerűbb és költséghatékonyabb befejezését, csökkenti a bírák munkaterhét. Békés megyében jelenleg 4 mediátor tevékenykedik, azonban távlati célom, hogy minden járásbírószágon tevékenykedjen legalább egy bírósági közvetítő, ezzel is közelebb hozva az új jogintézményt a jogkereső közönséghez, amelynek népszerűsítése rendkívül fontos. A mediáció gyakorlati elterjedéséhez azonban kulcsfontosságú az ügyfelek széleskörű tájékoztatása. Célszerűnek mutatkozik a Nyitott Bírószág program keretében osztályfőnöki órákon a középiskolások részére levetíteni a Gyulai Törvényszék mediációs kisfilmjét, amelynek időközben elkészült a feliratos és jelnyelvi tolmács által közvetített változata is. A digitális reklámok világában vizuálisan hatásos eszköz lenne – lehetőség szerint pályázati forrásokból beszerzett – energiatakarékos LED tv-t elhelyezni az ügyfélvárókban, amelyeken egyrészt lehetőség nyílna a bírósági közvetítéssel kapcsolatos hasznos közérdekű információk közlésére, másrészt azokon hang nélkül, feliratozva folyamatosan futhatna a mediációs kisfilm az ügyfelek számára. Ami a tárgyi feltételeket illeti, arra kell törekedni, hogy minden bíróságon kialakításra kerüljön egy speciális mediációs helyiség megfelelő bútorzattal.

A Tanúgondozási Program

A tanúgondozási program terén még a tavalyi évben kiadásra került a tanúgondozási szabályzat, amely alapján valamennyi szervezeti egységben megtörtént a tanúgondozók és tanúgondozó-helyettesek kijelölése, egységes tájékoztató nyomtatványok bevezetése, és ami még inkább lényeges a tanúgondozás tartalmi egységesülése. A jövőben is alapvető fontosságú a türelmes és jó kommunikációs készséggel, megfelelő jogszabályi ismerettel rendelkező tanúgondozók szerepe.

A Gyermekközpontú Igazságszolgáltatás

Békés megyében jelenleg a Békéscsabai Járásbírószágon és a Gyulai Törvényszéken található kialakított speciális gyermekmeghallgató szoba, míg a többi szervezeti egységben játszósarkok kerültek kialakításra. Fontosnak tartom, hogy a bíróságokon a gyermekközpontú igazságszolgáltatás napi megvalósításában olyan igazságügyi alkalmazottak dolgozzanak, akik megfelelő empátiával rendelkeznek a gyermekek felé, és akiknek a munkaköre lehetővé teszi, hogy tevékenységüket megszakítva nyomban a gyermekek és kísérőik rendelkezésére álljanak. Hosszú távú célom, hogy minden járásbírószág rendelkezzen gyermekmeghallgató szobával, biztosítva ezáltal az egész megyében minden kihallgatott gyermek számára a gyermekbarát kihallgatás lehetőségét és a várakozással eltöltött idő megkönnyítését.

A Nyitott Bíróság program

Az Országos Bírósági Hivatal elnöke 2012 őszén hirdette meg a Nyitott Bíróságok programot, amelybe az elsők között kapcsolódott be a Gyulai Törvényszék. A középiskolák érdeklődése egyre nagyobb, lévén mindenkinek közös érdeke, hogy a diákok tisztában legyenek jogaikkal és kötelezettségeikkel, hiszen így várható el, hogy a felnőtté váló fiatalok jogkövető állampolgárokként éljenek. A program keretében 2015-ben az oktatási intézményekkel jelentős számú együttműködési megállapodás megkötésére került sor, amelyektől az érdeklődés további növekedése várható. Terveim között szerepel, hogy a Nyitott Bíróság program kiszélesítése keretében bevonjuk a programba a Békés megyei főiskolásokat is. Mindenképpen biztosítani kell ugyanakkor a várhatóan megnövekedő igények kielégítésére a megfelelő humánerőforrást (bíróági titkárok, és fogalmazók személyében).

A program megvalósítása nem csupán a közoktatási intézményekkel történő együttműködést igényli. Fontos, hogy a programlehetőségek folyamatosan bővüljenek újabb elemekkel, hogy azon olyan osztályok, csoportok is részt tudjanak venni, amelyek valamely rendezvényen korábban már megjelentek. 2015-ben együttműködési megállapodás megkötésére került sor a Békés Megyei Büntetés-végrehajtási Intézettel. Ennek eredményeként egy újabb programlehetőség nyílt meg a diákok számára, amely várhatóan nagy érdeklődésre fog számot tartani a középiskolások körében. Céljaim között szerepel továbbá – a Polgári Igazságszolgáltatás Európai Napjához hasonlóan – a büntető igazságszolgáltatás, a tanú- és áldozatvédelem területeinek megismertetésére külön rendezvényt szervezni a rendőréggel közösen, ahol a közép- és általános iskolások kifejezetten e témakörökben hallgathatnának előadásokat, vagy vehetnének részt perszimulációban.

VI. Képzési rendszer fejlesztése

/Együttműködés az egyetemekkel, „Gyulai tudományos műhely” létrehozása/

Egy szervezet esetében nem elég a haladás, fejlődnie is kell, hiszen minden szervezet folyamatosan fogadja és dolgozza fel a külső környezeti információkat. Ennek körében a folyamatos tanulás biztosítja az alkalmazkodást és a fejlődést a gyorsan változó körülmények között. Az egyre nagyobb elvárásokkal szembesülő bírói kar számára alapvető fontosságú, hogy kellő módon fel legyen készülve a XXI. század kihívásaira, hiszen a helyes döntés eléréséhez az ügyek egyre nagyobb részében már nem elegendő a jogszabályok pontos ismerete. Számtalan jelenség nem érthető meg ugyanis a megalkotott törvény betűiből, ha mellette nincs szélesebb összefüggésekre rámutató háttértudást biztosító képzés. Ez a probléma fokozottan merül fel azokon a területeken, ahol a jogszabályváltozáson túl fel kell adni a korábbi, megszokott hagyományokat, attitűdöket, és más igazodási pontokhoz kell mérni a döntéseket, új fókuszba kell állítani az értékítéleteket. Ezek a változások gyakran feloldhatatlannak tűnő konfliktusokat eredményeznek. Egy ilyen környezetben nemesak felértékelődik a tudás, de az oktatásnak az igazságszolgáltatás egyik központi feladatává kell válnia.

A Gyulai Törvényszék képzési rendszerének megújítása terén mindenképpen szeretnék együttműködni – és lehetőség szerint együttműködési megállapodást kötni – a Szegedi Tudományegyetemmel és a Debreceni Egyetemmel a magas szakmai színvonalon képzett igazságügyi alkalmazotti és bírói utánpótlás biztosítása céljából. Ennek területei lennének a

Gyulai Törvényszéken eltöltendő bírósági gyakorlat lehetőségének népszerűsítése a joghallgatók körében, a bírósági fogalmazói felvételi vizsga rendszerének bemutatása, a joghallgatók részére bírósági tárgyalás-látogatások szervezése, a bíróságok és a tudomány kapcsolatának közelítése, valamint egyetemi oktatók részvételének biztosítása a bírósági szakmai értekezleten, kollégiumi üléseken és az egyéb közös programok lehetősége.

Céljaim között szerepel még egyfajta „gyulai tudományos műhely” létrehozása, amelyben a Békés megyei bírákon és bírósági titkárokon túl reményeim szerint részt vennének az említett egyetemek oktatói, a környező törvényszékek, illetve a Szegedi Ítéltábla bírái, és végül, de nem utolsósorban a társszervek munkatársai. Gyula város földrajzi fekvése és a turizmusban betöltött helyzete folytán messzemenően alkalmas arra, hogy regionális szakmai konferenciák, értekezletek helyszíne legyen, és például az Alföldi Regionális Közigazgatási és Munkügyi Kollégium rendezvényeinek (teljes és részkollégiumi üléseinek) otthont adjon, különös tekintettel arra, hogy Gyulától Szeged, Szolnok és Debrecen hasonló távolságra fekszik.

A következő évek nagy szakmai kihívása lesz az újonnan készülő polgári perrendtartás és büntetőeljárás törvény megismertetése a bírákkal és igazságügyi alkalmazottakkal, amire alaposan fel kell készülni. Fontos ugyanakkor, hogy a hatékony képzés lehetőségét ne csak a bírák, hanem az igazságügyi alkalmazottak részére is biztosítani kell, különösen a bírósági ügyvitel és az informatika területein.

A Magyar Igazságügyi Akadémián a két-három napos központi oktatások számát célszerű növelni az egynapos képzések hátrányára, hiszen egy egynapos képzés esetében az akadémián ténylegesen eltöltött időn túl 7-8 óra utazási idővel is kell számolni a Békés megyei kollégák esetében. A többnapos képzéseknek további előnye, hogy a résztvevők a foglalkozásokon kívüli időben azonnal meg is tudják osztani egymással saját elméleti vagy gyakorlati tapasztalataikat. A többnapos központi képzéseken belül pedig a kis csoportos foglalkozásoknak célszerű nagyobb teret biztosítani, a közvetlenebb és interaktívabb információátadás okán. Erősíteni szükséges továbbá a regionális és helyi képzések rendszerét, vagy úgy, hogy egy adott oktató körbejárja a régiókat, vagy a jól bevált „képzők képzése” rendszerében.

Fontosnak tartom a bírák etikai kódexének tétel oktatását is a bírók, bírósági titkárok és fogalmazók részére, kiemelt figyelmet fordítva a bírói méltóságra, tisztességre és összeférhetetlenségre kockázatot jelentő élethelyzetekben megjelenő veszélyekre. Emellett ugyancsak a megelőzés fontosságát szem előtt tartva az Alkotmányvédelmi Hivatal bevonásával továbbra is szükséges tematikus előadások útján figyelmeztetni a bírói kart a tárgyalóteremben, de különösen az azon kívüli, a bírói etikával össze nem egyeztethető, esetleg már az integritást is veszélyeztető élethelyzetekre. Az ilyen helyzetek felismerése, azok tudatos elkerülése, illetve kezelése alkalmas a bírói hivatás méltóságának hatékony védelmére.

A fentiekben igyekeztem az Országos Bírósági Hivatal elnökének stratégiai céljai és a hozzárendelt saját céljaim tükrében bemutatni a Gyulai Törvényszék igazgatásával kapcsolatos hosszú és rövid távú terveimet, amelyek elérésében számítok minden munkatársam támogatására.

Pályamű a Gyulai Törvényszék elnöki állására
dr. Bagdi Árpád Gyula

Az Országos Bírósági Hivatal elnökének évnyitó meghatározása szerint az idei év a „nyugodt építkezés éve”. Én magam a pályaművemben felvázolt elképzeléscimmal szeretnék ebben az építkezésben közreműködni, mégpedig azzal a kizárólagos céllal, hogy a bírósági szervezetrendszer egészét és azon belül a Gyulai Törvényszéket (és szervezeti egységeit) az ügyfelek meglegedésére jobbá, míg a munkavégzést a kollégák számára egyszerűbbé, komfortosabbá és örömtelibbé tegyük.

A fentiek jegyében pályaművem Steve Jobs gondolataival kívánom zárni:

„Kevés idő adatik itt a Földön mindenkinek. Talán csak néhány igazán jelentős dolgot alkotunk, ezért mindent igazán jól kell megcsinálnunk.”

G y u l a, 2015. április 17.

Tisztelettel:

dr. Bagdi Árpád Gyula